Makabiady

Igrzyska sportowe Wszechświatowego Związku Żydowskich Towarzystw Gimnastyczno-Sportowych Makabi organizowane na wzór igrzysk olimpijskich w Palestynie, następnie od 1950 w Izraelu, początkowo nieregularnie; od 1953 – co 4 lata. W latach 1932-2010 odbyło się 18 Makabiad. nie licząc nieoficjalnych igrzysk z lat 1929-1930 towarzyszących kongresom Makabi. Autorem pomysłu takich zawodów był w 1921 jeden z założycieli i przywódców ruchu Makabi w Palestynie – Josef Jekutieli.

Powitanie zwycięzców I Makabiady w Palestynie w Warszawie. Prezes Związku Makabi Polska i kierownik ekipy na Makabiadzie otrzymuje ozdobną tacę od wiceprezesa Egzekutywy Związku Makabi Polska dr med. Icchaka Lejpunera. U dołu, od lewej stoją: dr med. Adam Graber (Makabi Warszawa), red. Aleksander Aleksandrowicz, Zelik Rusecki (prezes Związku Makabi Polska), dr med. Icchak Lejpuner, dr prawa Józef Artur Holländer.

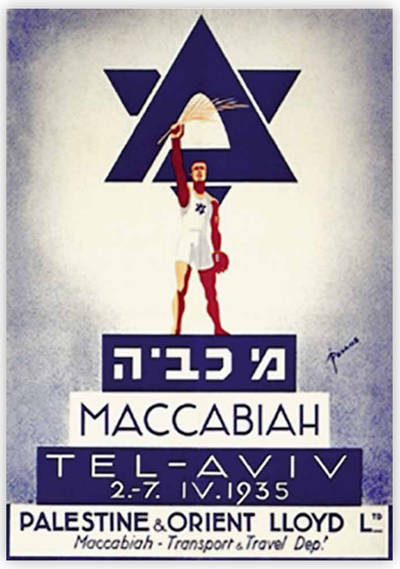

Zaproszenie na uroczystą akademię w Łodzi z okazji otwarcia II Makabiady, 1935 r.

I Makabiada

Zainaugurowana 28 marca 1932 skupiła oprócz gospodarzy około 500 sportowców z 23 krajów. Reprezentacja Polski (ok. 60 osób), zajęła 1 miejsce, wygrywając m.in. drużynowo w: lekkoatletyce kobiet, piłce nożnej mężczyzn, gimnastyce mężczyzn, boksie i piłce wodnej. Zwycięstwa indywidualne odnieśli: Maryla Freiwald, Helena Gottlieb, Anda Metzendorf, Franka Turecka, Helena Bersohn (la), Natan Grynberg (gimnastyka), Józef Urkiewicz, Gedalja Borensztejn, Mendel Birencweig, Stanisław Feinkuchen (pseud. Finkelstein, Finn-boks).

II Makabiada

Podczas II Makabiady w Palestynie (2-11 kwietnia, 1932 r.) z udziałem sportowców z 27 krajów 90-osobowa reprezentacja Polski zajęła w klasyfikacji generalnej 5 lokatę. Kobiety drużynowo zwyciężyły w: lekkoatletyce., gimnastyce, koszykówce. Indywidualnie 1-sze miejsca zajęli: Maryla Freiwald, Irena Hornstein, Wilhelm Stiel (la.), Hersz Rosenberg, Adam Graber (gimnastyka), Julian Neuding (boks), Mojżesz Zylberbaum (podnoszenie ciężarów), Grisza Szrajbman (pływanie). Wielu reprezentantów i członków ekip z poszczególnych krajów pozostało w Palestynie.

Przed II wojną światową odbywały się także Makabiady w Europie w zimowych dyscyplinach sportu. I Zimowa Makabiada odbyła się w 1933 r. (02-05 lutego) w Zakopanem przynosząc sukces reprezentantom Polski. Pierwsze miejsca dla Polski zdobyli: Izrael Wahrenhaupt, Lotka Schwarzbard, Henryk Mückenbrunn, Maurycy Schiffeldrün, Saul Oberländer, Salomon Kannengieser, Jan Scharfer, Daria Oberländer, Regina Enker (narciarstwo), Gabriel Bergler (jazda figurowa na lodzie), Maksymilian Enker, Regina Enker, Schönberg, Lotka Schwarzbard (saneczkarstwo). Makabiady organizowane są przez Międzynarodowy Komitet Igrzysk Makabijskich.

RUCH MAKABI

Najsilniejszy nurt żydowskiego sportu związany z tzw. ogólnym syjonizmem, rozwijający się w Europie Środkowej od końca XIX wieku odwołujący się do ideii „muskularnego żydostwa" (Muskeljudentum). Od konferencji w Karlsbadzie (wspolcześnie Karlovy Vary) w sierpniu 1921 r., w której uczestniczył m. in. Żabotyński stał się Wszechświatowym Związkiem „Makabi" (Światowe Zrzeszenie Makabi), którym kierował dr Heinrich Kuhn. Centrala związku mieściła się kolejno w Berlinie (1921-1924), w Wiedniu (1924-1927), Brnie (1927-1928), ponownie w Berlinie (1928-1933), od 1933 r. w Londynie. Po drugiej wojnie światowej został reaktywowany w Tel-Awiwie.

Na ziemiach polskich zrzeszenie Makabi ukonstytuowało się w r. 1926 po zjezdzie w Bielsku. Na przewodniczacego wybrano profesora Leo Finka. 16 marca 1930 r. miał miejsce Zjazd Oddziału Polskiego Wszechświatowego Związku „Makabi", a już na początku 1931 r. organizacja ta zastąpiła apolityczną Żydowską Radę Wychowania Fizycznego RP, z którą kluby syjonistyczne często popadaly w konflikt. Od 1933 r. Związek Żydowskich Towarzystw Gimnastyczno-Sportowych „Makabi" w Polsce wydawał miesiecznik „Ha-Makabi". W listopadzie 1938 r. do Zwiazku należało 158 stowarzyszeń. Jedną z najpopularniejszych dyscyplin była piłka nożna.

Siedmiu bokserów z Żydowskiego Klubu Bokserskiego Jordan Warszawa, którzy stanowili trzon reprezentacji Polski na I Makabiadzie w Palestynie 1932. Od lewej w białych koszulkach: J. Urkiewicz (waga musza), G. Borensztejn (waga kogucia), S. Anders (waga piórkowa), M. Birencwajg (waga lekka), J. Wysocki (waga półśrednia), Garbarz (waga średnia), S. Feinkuchen („Finn")

I Zimowa Makabiada w Zakopanem 1933. Defilada zawodników na rozpoczęcie igrzysk.